

њихов утицај јер само тако могу да буду објективни и да открију истину ко је скривио повреду права а ко не. Из саме судске одлуке или пресуде треба да произађе и решење конкретног спора који је покренула једна страна својом тужбом. У тој пресуди се изриче појединачна санкција која значи констатацију да је учињено противправно понашање, као и што се одређује и понашање онога ко је такву радњу учинио. Судије и судови морају да теже томе да остваре и задовоље правду и то ће постићи ако све сличне случајеве решавају на сличан начин, што доприноси јачању правне једнакости и сигурности (стабилности) једне државе. Но, осим те формалне правде, судови морају да теже и оној природној правди која подразумева да се ни једно право не сме неосновано ускратити странкама у спору, што значи исцрпљивање свих могућности саслушања и испитивања законских права странака пред надлежним и независним судом. Да би се ефикасно вршила судска функција, мора да постоји и изграђен судски механизам за остваривање и заштиту права и интереса грађана. Њега чине судови као државни органи који се оснивају и успостављају у правном систему сваке државе. Оснивање, односно организовање и функционисање судова се уређује посебним законима мада устав и углавном утврђују основне принципе организације и функционисања судског система и на тај начин обезбеђују јединство судског система једне земље. Државе понаособ уређују своје судове и судски систем, настојећи да судови у свом раду обезбеде како поштовање (владавину) права, тако и заштиту и остваривање права грађана, уколико су им у конкретном случају повређена. Судови врше судску функцију путем судског поступка у коме се предузимају одређене процесне радње неопходне за решавање спора и доношење пресуде. Према природи спора, односно предмета који решавају, судови суде у кривичним стварима за учињене кривице (и изричу казне) али решавају и грађанскоправне, радне, управне и друге спорове, због чега постоје и различити судови који их решавају (редовни или општи и посебни који могу бити: управни, привредни, војни и др.). Судови су организовани на принципу вишестепености, тако да постоје: првостепени, другостепени (апелациони који решавају по жалбама) а у неким споровима постоје и трећестепени, где највиши суд земље одлучује у последњој инстанци. Но, по правилу тај највиши или Касациони суд не одлучује о чињеничним стварима, него само о правним питањима: примени материјалног или процесног права, при чему поништава ниже пресуде и предмет враћа на поновно решавање.